

Л. М. Яценко,
кандидат педагогічних наук, доцент
(Київський національний лінгвістичний університет)
ludirpin@yandex.ru;
Я. О. Дьячкова,
викладач
(Київський національний університет імені Т. Шевченка)
yanadyachkova@yandex.ru

КОРОТКОСТРОКОВИЙ ВЕБ-КВЕСТ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В МОНОЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ

У статті представлено практичне значення короткострокового індивідуального веб-квесту для формування у майбутніх фахівців англomовної компетентності в монологічному мовленні та розкрито його методичний потенціал. Показано практичну імплементацію кожного структурного компоненту веб-квесту та зазначено його цілі. Розкрито цінність застосування короткострокового індивідуального веб-квесту для формування у майбутніх фахівців англomовної компетентності в монологічному мовленні.

Ключові слова: веб-квест, англomовна компетентність в монологічному мовленні, майбутні фахівці, навчальні Інтернет-ресурси.

Розширення міжнародної співпраці на рівні всіх галузевих структур національної економіки привело до радикальних змін у сфері освіти, що висуває складні завдання щодо збільшення мобільності студентів, більш ефективного міжнародного спілкування, легшого доступу до інформації та більш глибокого взаєморозуміння. Вищезазначене актуалізує важливість інформаційно-комунікаційних технологій для сучасної вищої освіти, переваги яких важко переоцінити, адже вони містять надзвичайно потужний потенціал і відкривають широкі можливості для формування та розвитку іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців. Використання нових інформаційних технологій, таких, як Інтернет-ресурси, забезпечує не лише індивідуалізацію та диференціацію навчання з урахуванням здібностей студентів, рівня володіння мовою, їхніх схильностей, але і збагачує їхню соціокультурну компетентність, знімаючи психологічний бар'єр перед вивченням іноземної мови. Інтернет-ресурси є необхідними для ефективної організації освітнього процесу, наповнюючи його якісними навчально-методичними матеріалами [1].

На сучасному етапі головною метою вивчення англійської мови (АМ) стає оволодіння нею як засобом спілкування на міжкультурному рівні, що не лише обумовлює важливість навчання говоріння, але й включає отримання пізнавально цінної або практично корисної інформації з англomовних писемних джерел і з Інтернету, практичну професійну діяльність АМ, життєву орієнтацію у сучасному полілінгвістичному багатокультурному просторі в якості професійно спроможної, освіченої, культурної і високоморальної особистості.

Розглянемо веб-квест (ВК) як засіб навчання говоріння АМ. ВК включає посилання на текстові та мультимедійні матеріали мережі Інтернет; питання по кожному розділу; аргументацію власної думки з дискусійного питання, що вивчається; загальне питання дискусійного характеру. ВК дозволяє організувати спілкування в межах загального питання дискусійного характеру, яке мотивує студентів до говоріння, всебічного вивчення питання задля спроможності аргументувати власну позицію. Це одна із найефективних моделей використання Інтернету в навчальному процесі. Отже, сучасні вимоги до англomовного говоріння студентів дають підстави вбачати подальше вирішення проблеми формування англomовної компетентності у монологічному мовленні (АКММ) у майбутніх фахівців у використанні ВК.

Таким чином, **мета цієї публікації** – висвітлити потенціал короткострокового індивідуального ВК як навчального Інтернет-ресурсу, описати принципи організації роботи над ВК, окреслити його структуру та довести ефективність і доцільність його використання для формування АКММ у майбутніх фахівців.

Зважаючи на специфіку викладання АМ у вищій школі, ми вважаємо, що ефективним буде впровадження короткострокових міжпредметних ВК із рольовим компонентом у практику викладання АМ. Короткострокові ВК, як правило, розраховані на один тиждень. Таке мінідослідження дозволить сконцентруватися майбутньому фахівцеві на швидкому й оптимальному досягненні результату, адже процес оволодіння АМ у вищій школі передбачає залучення міжпредметних зв'язків. Ми також вважаємо за доцільне використовувати індивідуальні та парні ВК для повної реалізації комунікативних намірів фахівців під час усного англomовного спілкування в різних комунікативних ситуаціях і ролях.

Використання короткострокового ВК для формування АКММ передбачає наявність актуальної теми, що відповідає інтересам і знанням студентів, впливаючи тим самим на мотиваційний бік їхньої діяльності; точне формулювання завдань, які чітко визначають кінцевий результат роботи студентів;

відбір викладачем Інтернет-ресурсів, які використовуються студентами в процесі роботи над ВК; конкретизацію та розподіл завдань, визначення способів, засобів і часових рамок їх виконання, презентацію результатів діяльності; оцінювання роботи самими студентами та безпосередньо викладачем; узагальнення результатів і підведення підсумків задля з'ясування, чого навчилися студенти, яких навичок набули, які уміння були сформовані й удосконалені.

Після завершення роботи над короткостроковим ВК майбутній фахівець спроможний аналізувати матеріал, трансформувати, інтерпретувати його та використовувати для створення мультимедійних презентацій, власної веб-сторінки і веб-сайту. Задля подальшого вдосконалення АКММ результати виконаного ВК мають презентуватися як усний виступ або демонстрація комп'ютерної презентації.

Робота над короткостроковим індивідуальним ВК вимагає індивідуального підходу викладача до кожного студента та повне занурення останнього в проблему дослідження. Залежно від рівня володіння студентами АМ варіює і рівень контролю викладачем роботи над ВК (повне або часткове керування). З метою успішної організації формування у майбутніх фахівців АКММ з використанням ВК виділимо **принципи**, за якими має проводитись відповідне навчання:

- **моделювання умов ВК, максимально наближення до реальності** (врахування часових умов виконання та презентації результатів ВК, запитань з боку аудиторії під час обговорення результатів студентських досліджень (рольова гра);

- **організація спонтанності перебігу рольової гри під час презентації результатів ВК** (рольова гра не повинна втратити свою проблемність; її перебіг має бути цілком спонтанним; студенти повинні говорити та вирішувати проблему в заданій ситуації; завдання комунікативної ситуації повинне мати місце безпосередньо під час презентації результатів виконання ВК);

- **критичне само- та взаємооцінювання** (презентація результатів ВК має супроводжуватися обговоренням представленої інформації і оцінюванням якості прослуханого в ході рольової гри та по закінченні роботи над ВК; студент, який представляє інформацію, також має вміти оцінювати якість своєї роботи, щоб не повторювати зроблених помилок у майбутньому).

Структура короткострокових ВК для індивідуального виконання студентами не відрізняється від його загальної структури. Шість структурних складових становлять чітко визначену методологічну основу цієї діяльності: тема; завдання; джерела інформації; процес роботи; оцінка; висновки [2]. З прикладом короткострокового індивідуального ВК для майбутніх фахівців (розроблений для рівня володіння АМ В 1), який ілюструє кожен його структурну складову, можна ознайомитись на розробленому нами навчальному веб-сайті (режим доступу: <http://webquestslegalenglish.jimdo.com/>). Розглянемо зміст кожної структурної складової ВК.

Генеруючим ядром діяльності є **тема**, яка має бути актуальною та відповідати інтересам і знанням студентів, впливаючи, як ми зазначали, на мотиваційний бік їхньої діяльності. Приклад ознайомлення студентів із темою (ВК по темі "Junk Food"): It's the 21st century and "junk food" has gone global. For better or for worse (mostly worse), junk food is now available all over the world. We see it most everywhere we go – in grocery and convenience stores, fast-food restaurants, on television – usually looking very appealing. As the problem is becoming more and more actual and dangerous, you, as a scientist in the sphere, are to investigate it and assess all the risks for today's generation. You are invited to cooperate with the world's largest humanitarian organization addressing hunger and promoting food security, The World Food Programme (WFP). WFP demands for new specialists within the food assistance branch. The competition is great. Your research in the sphere is a necessary option to be hired by the management of the organization. Before working out the research strategies, let's identify the most topical problems connected with "Junk Food" issue...

Завдання ВК є окремими блоками запитань і переліками адрес в Інтернеті, де можна отримати необхідну інформацію. Ця стадія ВК має найбільший розвивальний потенціал: в процесі пошуку відповідей на поставлені запитання вдосконалюється критичне мислення, уміння порівнювати й аналізувати, класифікувати об'єкти та явища, мислити абстрактно. Певне керування процесом з боку викладача може проводитися через надання списку запитань, поширення прикладів, схем тощо.

Приклад завдання: Each of the specialists should cover the following issues:

- the roots of the "Junk Food" problem;
- categories of junk food;
- junk food's influence on people's health;
- junk food "victims"...

Наступною структурною складовою ВК є **джерела інформації**, відібрані викладачем Інтернет-ресурсів, які використовуються студентами в процесі роботи над ВК: для пошуку та збору інформації; дослідження, з'ясування й уточнення стану проблеми, аналізу проблемного питання; підкріплення аргументів тощо. Викладач пропонує студентам посилання на Інтернет-ресурси, які обов'язково мають бути автентичними та відбиратися за чіткими критеріями.

В **Процесі роботи** конкретизуються та розподіляються завдання, визначаються способи, засоби і часові рамки їх виконання. У процесі роботи над ВК студенти дотримуються заздалегідь визначеної

процедури роботи. Цей етап також передбачає власне презентацію результатів діяльності. Пропонуємо презентувати результати діяльності в процесі рольової гри, яка розглядається нами як навчальний прийом, що передбачає вільне говоріння студента в межах певних комунікативних ситуацій, виступаючи в ролі одного з учасників іншомовного спілкування [3].

Використовуючи рольову гру, викладач пропонує студентам комунікативну ситуацію. У процесі рольової гри студенти, з позиції обраної комунікативної ролі, продукують монолог-переконання. Пропонуємо приклад комунікативної ситуації, що надається на занятті під час презентації результатів роботи над ВК: Present the results of your research trying to persuade the management of WFP of you being the most suitable to occupy the vacant position. Listen to the rest of the contenders and agree or disagree with the strategies suggested by them. Remember that you should do everything possible to promote the results of exactly your scientific disquisition.

Наступною складовою ВК є **оцінювання** роботи самими студентами та безпосередньо викладачем, що включає всі аспекти ВК. Обов'язковим для ВК є попереднє (до початку роботи) оголошення принципів його виконання. Критерії оцінки можуть бути різними (за якістю аргументації, оригінальністю роботи, професійною значущістю отриманих результатів тощо).

Останньою структурною складовою ВК є **Висновки** – узагальнення результатів, підведення підсумків. У висновках підсумовується досвід, який був отриманий студентом при виконанні самостійної роботи за допомогою ВК. При підбитті підсумків діяльності з'ясовується, чого навчилися студенти, яких навичок набули, які уміння були сформовані й удосконалені. Тут застосовується контроль з боку викладача.

Впровадження ВК, організованого на конкретному навчальному матеріалі тематичних циклів, позитивно впливає на процес навчання АМ і підвищує інтерес майбутніх фахівців до вивчення АМ завдяки новизні подачі навчального матеріалу, його освітній цінності, особистісній орієнтованості на творчі можливості кожного студента в ході забезпечення умов його освітньої автономії. Цінність застосування короткострокового індивідуального ВК полягає у тому, що він сприяє постійному вправлянню в говорінні як протягом аудиторної, так і протягом самостійної позааудиторної роботи (підготовка до говоріння, забезпечення опорамі тощо). ВК сприяє обміну досвідом між студентами щодо власних стратегій навчання, забезпечуючи їх одночасно опорними матеріалами для використання цих стратегій.

Ефективність впровадження короткострокових індивідуальних ВК в практику викладання АМ для майбутніх фахівців була доведена нами шляхом проведення пробного навчання, що тривало з 10.11.2014 р. по 10.12.2014 р. (50 аудиторних годин). *Об'єктом* пробного навчання був процес навчання англомовного говоріння майбутніх фахівців із використанням ВК. Ми навчали студентів продукувати монологи-переконання. *Мета* пробного навчання полягала у дослідженні загальної ефективності впровадження короткострокових індивідуальних ВК у практику викладання іноземної мови. *Суб'єктом* пробного навчання виступали студенти I курсу фізичного факультету Київського національного університету імені Т. Шевченка (1 група із 17 студентів), які вивчали загальну АМ за підручниками Straightforward (Pre-intermediate).

Результати пробного навчання дають підстави стверджувати, що впровадження короткострокових індивідуальних ВК у практику викладання АМ є ефективним для формування у майбутніх фахівців АКММ. Наведемо компаративний аналіз попереднього оцінювання рівня сформованості у студентів АКММ (*Зріз 1*), яке проводилось нами перед початком пробного навчання, та оцінювання (*Зріз 2, 3*) досягнутого рівня сформованості АКММ у майбутніх фахівців за результатами пробного навчання (табл. 1). Оцінювання здійснювалось за такими *якісними критеріями*: тематичність, змістовність, зв'язність, вільність; мовна правильність, відповідність комунікативної поведінки та відповідність висловлювання стилю мовлення. *Кількісними показниками* були темп мовлення й обсяг висловлювання. В сумарній оцінці англомовного говоріння майбутніх фахівців частка кожного критерію оцінювання була рівною (10 балів).

Підсумкова оцінка за вищезазначеною шкалою конвертувалася в оцінку за чотирибальною шкалою за такою схемою:

Таблиця 1.

Кількість балів	Оцінка
90 – 80	5 (A)
79 – 60	4 (B)
59 – 45	3 (C)
44 і менше	2 (F)

Результати зрізів рівня сформованості у студентів АКММ до і після пробного навчання

Студент №	Зріз 1 (кількість балів)	Зріз 2 (кількість балів)	Зріз 3 (кількість балів)
С 1	64	76	81
С 2	60	70	79
С 3	57	60	73
С 4	71	82	88
С 5	63	66	75
С 6	46	49	57
С 7	42	49	59
С 8	81	84	87
С 9	79	82	88
С 10	67	78	81
С 11	74	80	83
С 12	57	62	71
С 13	55	64	70
С 14	79	83	86
С 15	47	56	61
С 16	42	57	63
С 17	80	86	88
Середня кількість балів в групі	62,6	69,6	75,9
Приріст у балах		7	13,3

Висновки. За результатами двох зрізів ми бачимо в динаміці значний приріст, що підтверджує ефективність впровадження ВК в освітній процес. Отже, використання короткострокових індивідуальних ВК полегшує процес формування АКММ у майбутніх фахівців, надаючи їм можливість самостійно знайти вирішення певної проблеми, колективно обговорити це вирішення з колегами з метою виявлення істини через зіставлення різних поглядів. Інтернет-ресурси, в свою чергу, забезпечують доступ до майже невичерпної бази професійно й особистісно важливої інформації і дозволяють максимально наблизити навчальне іншомовне спілкування до реального, тобто забезпечити навчання в контексті, оскільки саме на основі моделювання реальної комунікативної ситуації формуються й автоматизуються вміння англомовного говоріння.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Положення "Про електронні освітні ресурси" від 01.10.2012 за № 1060 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12#n13>.
2. March T. Working the Web for Education. Theory and Practice on Integrating the Web for Learning [Електронний ресурс] / Т. March. 1997. – 2001. – Режим доступу : <http://www.ozline.com/learning/theory.html>.
3. Артемьева О. А. Активизация познавательной деятельности студентов вуза при обучении иностранному языку на основе учебно-ролевых игр : [монографія] / О. А. Артемьева. – Тамбов : Изд-во ТГУ им. Г. Р. Державина, 1997. – 192 с.
4. Сысоев П. В. Методика обучения иностранному языку с использованием новых информационно-коммуникационных Интернет-технологий : [учебно-методическое пособие для учителей, аспирантов и студентов] / П. В. Сысоев, М. Н. Евстигнеев. – Ростов н/Д : Феникс ; М : Глосса-Пресс, 2010. – 182 с. – (Настольная книга преподавателя иностранных языков).

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Polozhennya "Pro elektronni osvritni resursy vid 01.10.2012 za № 1060 [Regulations on "Electronic Educational Resources" from 01.10.2012, № 1060] [Elektronnyy resurs] – Rezhym dostupu : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12#n13>.
2. March T. Working the Web for Education. Theory and Practice on Integrating the Web for Learning [Elektronnyy resurs] / T. March. 1997. – 2001. – Rezhym dostupu : <http://www.ozline.com/learning/theory.html>
3. Artemieva O. A. Aktivizatsiya poznavatel'noy deiatelnosti studentov vuza pri obuchenii inostrannomu yazyku na osnove uchebno-rolevykh igor [Higher Educational Establishments Students' Cognitive Activity Activization while Foreign Language Learning on the Basis of the Educational Role Games] : [monografiia] / O. A. Artemieva. – Tambov : Izd-vo TGU im. G. R. Derzhavina, 1997. – 192 s.
4. Sysoev P. V. Metodika obucheniiya inostrannomu yazyku s ispolzovaniem novykh informatsionno-kommunikatsionnykh Internet-tekhnologiy [Methodology for Teaching the Foreign Language Using New Informational-Communicational Internet-Technologies] : [uchebno-metodicheskoye posobiye dlya uchiteley, aspirantov i studentov] / P. V. Sysoev, M. N. Yevstigneev. – Rostov n/D : Feniks ; M : Glossa Press, 2010. – 182 s. – (Nastol'naya kniga prepodavatelya inostrannykh yazykov).

Матеріал надійшов до редакції 23.02. 2015 р.

Дьячкова Я. О., Яценко Л. М. Краткосрочный веб-квест как средство формирования у будущих специалистов англоязычной компетентности в монологической речи.

В статье раскрывается практическое значение краткосрочного индивидуального веб-квеста для формирования у будущих специалистов англоязычной компетентности в монологической речи и описывается его методический потенциал. Показывается практическая имплементация каждого структурного компонента веб-квеста и указываются его цели. Раскрывается ценность применения краткосрочного индивидуального веб-квеста для формирования у будущих специалистов англоязычной компетентности в монологической речи.

Ключевые слова: веб-квест, англоязычная компетентность в монологической речи, будущие специалисты, учебные Интернет-ресурсы.

Diachkova Ya. O., Yatsenko L. M. The Short-Term Individual WebQuest as a Teaching Tool for the Future Specialists' English-Speaking Competence Development.

The article introduces the implementation of the short-term individual WebQuest into the English-speaking teaching process and discloses methodological potential of this teaching tool for the future specialists' English-speaking competence development. The article contains the information on the WebQuest selected from the Internet sources and scientific research papers devoted to the problem. The scientific methods of analysis, synthesis, description and experimenting have been used in order to single out the most appropriate type of the WebQuest for the English-speaking competence development and prove the effectiveness of this teaching tool. The structure of the short-term WebQuest is given in the article. The realization of each structural component of the WebQuest and its goals in the context of the future specialists' leading learning speaking objective's implementation are shown. To prove the efficiency of the WebQuest as a teaching tool the results of the pilot training are introduced in the paper. As the result it is proved that in the process of the English-speaking teaching the short-term individual WebQuest is one of the most effective instructional Internet resources for the future specialists' English-speaking competence development, having the very great methodological potential and being a tool for rising the learning motivation and interest.

Key words: WebQuest, English-speaking competence, future specialists, instructional Internet resources.